

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

9. Monostrosam gulam, monstrosorum morborum caussam esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

vero labore durabant, aut cursu defatigati, aut venatu, aut tellure versati: excipiebat illos cibus, qui nisi esurientibus placere non poterat. Itaq; nihil opus erat tam magna medicorum supelleſtilis, nec tot feramentis, atq; pyxidibus. simplex erat ex simplici causa valetudo: multos morbos multa fercula fecerunt. Vide quantum rerum per unam gulam trāsiturarum permisceat luxuria, terrarum marisq; vastatione! necesse est itaq; inter se tam diuersa dissideant, & hausta malè digerantur, alijs aliò nitentibus. Nec mirum quòd inconstans variisq; ex discordi cibo morbus est: & illa ex contrarijs natura partibus in eundem compulsa redundat. Inde tam nullo agrotamus genere, quàm viuimus. Maximus ille medicorum, & huius scientia conditor, faminis nec capillos defluere dixit, nec pedes laborare. Atqui haec iam & capillis destituuntur, & pedibus agra sunt. Non mutata feminarum natura, sed vita est nam cùm virorum licentiam equauerint, corporum quoq; virilium vitia equauerunt. Non minus pernixilant, non minus potant, & oleo, & mero viros prouocant: aquè inuitis ingesta visceribus per os reddunt, & vinum omne vomitu remetiuntur: aquè nixem rodunt, solatium stomachi astuantis. Libidine verò, nec maribus quidem cedunt, pati nata. Dij illas Deaq; malè perdant: adeò peruersum commota genus impudicitia, viros ineunt. Quid ergo mirandum est, maximum medicorum, ac natura peritissimum in mendacio prehendi, cùm tot femina podagrica, caluaq; sint? Beneficium sexus sui vitijs perdididerunt, & quia feminam exuerunt, damnata sunt morbu virilibus. Antiqui medici nesciebant dare cibum sapius, & vino fulcire venas cadentes: nesciebant saniem emittere, & diutinam agrotationem balneo sudoribusq; laxare: nesciebant onerum vinculo, brachiorumq; latentem vim, & in medio sedentem, ad extrema reuocare. Non erat necesse circumspicere multa auxiliorum genera. cùm essent periculorum paucissima. Nunc verò quàm longè processerunt mala valetudinis? has vsuras voluptatum pendimus, ultra modum fasq; concupitarum. Innumerabiles esse morbos miraris? cognos numerosa. Cessat omne studium: & liberalia profecti sine vlla frequentia, desertis angulis president. In Rhetorum ac Philosophorum scholis solitudo est: at quàm celebres culinae sunt, quanta circa nepotum focos iuuentus premit?

IX.
Idem ibid.

Et paullo pòst: Transco pistorum turbam, transco ministratorum, per quos signo dato ad inferendam cenam discurretur. Dij boni quantum

quantum hominum unus venter exercet? quid tu illos boletos, voluntarium venenum, nihil occulti operis iudicas facere, etiamsi praesentia non furant? quid tu illam aestivam niuem non putas callum jecioribus obducere? quid illa ostrea, inertiissimam carnem, caeno saginata, nihil existimas limosa grassicatis inferre? quid illud sociorum garum, preciosam malorum piscium saniam, non credis vrere salsa tabe praecordia? quid illa purulenta, & qua tantum non ab ipsa igne in os transferuntur, iudicas sine noxa, in ipsis visceribus exstingui? Quam foedi atque pestilentis rudus sunt, quantum fastidium sui exhalantibus crapulam veterem? scias putrescere sumpta, non concoqui. Memini fuisse quondam in sermone nobilem patinam, in quam quidquid apud lautos solet diem ducere, properans in damnatum suum popina congesserat: veneria spondyliq, & ostrea satenus circumcisa, qua eduntur, intervenientibus distinguebantur echinis, torti, distractiq, sine ullis ostibus nulli constrauerant. Pigeat iam esse singula: coguntur in unum saporis: In caena fit, quod fieri debet saturo in ventre. Exspecto iam, ut manducata ponantur. quantulo autem hoc minus est, testas excerpere, atque ossa, & dentium opera coquum fungi? graue est luxuriari per singula, omnia semel, & in eundem saporem versa, ponantur. Quare ego ad unam rem manum porrigan? plura veniant simul: multorum ferculorum ornamenta coeant, & cohareant. Sciant protinus hi, qui jaetationem ex istis peti, & gloriam aiebant, non ostendi ista, sed conscientia dari. Pari-ter sint, quae disponi solent, iure uno perfusa: nihil inter sit ostrea echinis, spondyli perturbati nullis concoctiq, ponantur. Non esset confusior vomentium cibus. Quomodo ista perplexa sunt, sic ex istis non singulares morbi nascuntur, sed inexplicabiles, diuersi, multiformes: aduersus quos & medicina armare se coepit multis generibus, multis obseruationibus. Haec obseruatē Seneca de gulae damnis disputauit. Breuiter & neruose S. Leo: Quotidiano, inquit, dilectissimi, experimento probatur, potius satietate aciem mentis obtundi, ciborum nimietate vigorem cordis hebetari: ita ut delectatio edendi, etiam corporum contraria sit saluti, nisi ratio temperantia obsistat illecebra, & quod futurum est oneri, subtrahat voluptati. Sicut fecit Berzellai, qui ad familiam & mensam Dauidis inuitatus dixit: Oligenarius sum: hodie, numquid vigent sensus mei ad discernendum suane aut amarum? aut delectare potest seruum tuum cibus & potus? Et si enim nulli

S. Leo serm. 8, de ieiunio decimi mensis.

Reg. 19. 35.

Tit. 2. 2.

nulli ætati conuenit gula, maximè tamen ea dedecet senes. Quare Titum monet Apostolus, vt *senes sobrios* esse iubeat, ne ex crapula illis somnus & torpor dominetur, phlegmate adaucto, ex quo somnus inducitur. Sed nescio quo modo gastrimargia, quæ nulli non ætati insidiatur, senilibus tamen annis maximè adhæret. Putant homines, canis plus deberi, & longè aliter quàm Bercellai sentientes, inde vires volunt restaurare, vnde maximè opprimuntur. Quod iudicium in senibus est erubescendum. Nam pueris eum errorem esse, vt putent se fructibus seu maturis, seu immaturis, nihil sanitati nocere, minùs mirabile est.

X.

Ex culinis ad cellas veniamus. Nam inde quoque magis venena, quàm vina depromuntur. Neque iam tantùm vina uo-
so venena, quemadmodum, apud Xenophontem Cyrus, cui idcirco Sacas pincerna fuit odiosus, quòd Astyagi non vinum, sed venenum miscuisse videretur, quo epoto, vacillaret, & ambulare non posset: aut quia non rarò magnatibus in vino venenum miscetur, vnde illis pocillatore opus est, qui, suo periculo, domini fata prægustet; sed quia reuera etiam merum vinum, instar virulentæ bestię mordendo à se morbos & pestes infundit, omnia

Prou. 23. 29.

quæ depopulatur membra intemperanter ingurgitatum. Cui va, ait Salomon, cuius patri va? cui rixa? cui fonea? cui sine causa vulnera? cui suffusio oculorum? Nonnè his, qui commorantur in vino, & student calicibus epotandis? Ne intuearis vinum, quando flarescit, cum splenduerit in vitro color eius: ingreditur blandè, sed in nouissimo mordebit vt coluber, & sicut regulus venena diffundet. Bellissimè quidam in senem bibulum, sub amphora, vel piscibus natum, his versiculis lusit:

Bernhard.
Bahusius, lib.
1. epigr.

*In niuis Appi iam regnat Bruma capillis,
Inq, oculis semper viuo flammantibus Æstas:
Baccifer Autumnus pingit nasumq, genasq;
Cumq, bibit, florum dulce illi ad tempora Ver est.
Sic potans totum in vultu gerit Appius annum.*

Eccli. 40. 20.

Quæ hæc, ô Superi, insania est! Vinum, quod latificat cor, & ad sanitatem hominis est creatum, ad satietatem, ad vomitum, ad ebrietatem, ad corporis imbecillitatem, ad omnes morbos promouendos, vt quæ tantò celerius promoneat, glacie mistum bibunt,